แนวทางการดำเนินงานและงบประมาณรายจ่าย โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสู่สวัสดิการแบบถ้วนหน้า

GUIDELINES FOR PROJECT IMPLEMENTATION AND BUDGET EXPENDITURE: COMPREHENSIVE SUPPORT FOR INFANT CARE TOWARDS SOCIAL WELFARE FOR ALL PROJECT

อมรพจี อุปมัย[1], สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ[2]

Amonpajee Auppamai[1] , Somboon Sirisunhirun[2]

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องแนวทางการดำเนินงานและงบประมาณรายจ่ายโครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสู่สวัสดิการแบบถ้วนหน้า เป็นการนำเสนอการศึกษาการจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ซึ่งได้ทำการศึกษาและรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยในปีพ.ศ. 2565 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นเงินจำนวน 16,659,489,900 บาท กลุ่มเป้าหมายเด็ก 2,655,272 คน และเข้าถึงจำนวน 2,579,046 คน คิดเป็นร้อยละ 85 ของเด็กทั้งหมดที่ได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ที่เข้าสู่การคัดกรองพัฒนาการ และมีพัฒนาการสมวัย

---

[1] หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Doctor of Public Administration Program in Public Policy and Public Management, Faculty of Social and Humanities, Mahidol University

[2] รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ อนุสาขาวิชาการบริหารองค์การ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Associate Professor, Dr., Public Administration Program, Sub-Division of Organizational Administration, Faculty of Social and Humanities, Mahidol University

Corresponding author; Email: amonpajee_auppamai@wvi.org

(Received: 8 December 2023; Revised:18 May 2024; Accepted: 6 June 2024)

จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐได้ผลักดันให้โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นแบบถ้วนหน้า เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับเงินอุดหนุนโดยไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ ทำให้ต้องมีการทบทวนงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในภาพรวม และยังไม่สามารถดำเนินการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้าได้ ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้าให้กับเด็กแรกเกิดทุกราย มุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อเด็กและประเทศชาติในระยะยาว

คำสำคัญ : 1. งบประมาณร่ายจ่าย 2. สวัสดิการสังคม 3. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ABSTRACT

The academic article of Guidelines for Project Implementation and Budget Expenditure: Comprehensive Support for Infant Care Towards Social Welfare for All Project. It presents a study of budget management for social welfare expenditures for children and youth in Thailand, which has been studied and gathered knowledge related to the subsidy project for raising newborn children. In 2022, the childcare subsidy was allocated a budget of 16,659,489,900 baht, targeting 2,655,272 children, and reaching 2,579,046 children, which represents 85% of the total eligible children who received the subsidy and underwent developmental screening, showing age-appropriate development. The study found that the government has pushed for the childcare subsidy project to become universal, aiming for all children to receive the subsidy regardless of their parents' economic status. However, due to several constraints, there is a need to review the budget to align with the overall national situation, and it is not yet feasible to implement a universal subsidy. Therefore, the government should prioritize providing universal welfare for all newborns, focusing on integrated work and network participation, with regular monitoring and evaluation of the project's implementation. This approach will be a valuable investment in the long-term development of children and the nation.

Keywords: 1. Budget Expenditure 2. Social Welfare 3. Infant Care Support Program

บทนำ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child – CRC) เป็นตราสารด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของสหประชาชาติ เริ่มต้นมาจากการคำนึงถึงหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ สิทธิพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งความจำเป็นที่ต้องมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เป็นส่วนสำคัญของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิที่กำหนดขึ้นไว้ภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.2491 และกติกาสากลต่างๆ รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่มีผลบังคับทางกฎหมาย เพื่อก่อให้เกิดการเสริมสร้างและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ดังนั้น การพิทักษ์สิทธิเด็กจึงควรอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่แน่นอนและเป็นที่ยอมรับโดยทัดเทียมกันด้วย (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2565) ประเทศไทยเองได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 โดยคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติมีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยออกมาตรการและกิจกรรมรองรับเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้กลุ่มประชากรด้อยโอกาส รวมถึงการจัดตั้งกองทุนพิเศษและความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนเด็กและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากความยากจน รวมทั้งศึกษาและพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการเงินช่วยเหลือเด็ก เพื่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและให้เด็กแต่ละคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับเด็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาทางโภชนาการ เด็กที่ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ และการขาดสารอาหารอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เด็กมีปัญหาด้านสุขภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เฉลียวฉลาด ส่งผลไปถึงปัญหาการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ปัญหาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาตนเองของเด็ก ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อให้เด็กเติบโตอย่างเหมาะสม ดังนั้น การลงทุนสำหรับเด็กในช่วงวัย 0 – 6 ปี จึงเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างรากฐานที่สำคัญให้เด็กสามารถเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย, 2566)

ประเทศไทยจึงได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในครัวเรือนยากจนและครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน ภายใต้โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565) ซึ่งผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และตระหนักถึงความสำคัญของงบประมาณที่ใช้ในโครงการนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ภายใต้โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับนโยบายการเงินการคลังและการดำเนินโครงการเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

การคุ้มครองทางสังคม

การคุ้มครองทางสังคม หมายถึง เครื่องมือต่างๆ ที่ให้ความคุ้มครองและเป็นหลักประกันทางสังคมตามกฎหมาย ตลอดจนระบบประกันสังคมที่มีความจำเป็นมากที่สุดในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ใช้แรงงาน และผู้ยากจน โดยถือเป็นสิทธิมนุษยชนและสิทธิทางสังคม ซึ่งมิใช่เป็นเพียงวัตถุประสงค์ทางมนุษยธรรมและสังคมตามนโยบายของรัฐ และเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น หากยังเป็นระบบแห่งสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ สัญญาข้อตกลงร่วมทางสังคม และการกระจายรายได้อีกด้วย นอกจากนี้การคุ้มครองทางสังคมยังหมายรวมถึง ระบบการประกันทางสังคมด้วย ซึ่งได้มีการให้นิยามไว้ว่า การประกันทางสังคม หมายถึง ความคุ้มครองซึ่งสังคมจัดให้กับสมาชิกในสังคมนั้นๆ ด้วยการกำหนดมาตรการต่างๆของรัฐ เพื่อปกป้องผู้ประกันตนให้รอดพ้นจากความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ และสังคม อันเนื่องมาจากการขาดรายได้หรือการมีรายได้ลดลงเพราะความเจ็บป่วย การคลอดบุตร การบาดเจ็บในการทำงาน ทุพลภาพ ชราภาพ และมรณภาพ ตลอดจนการจัดให้มีบริการรักษาพยาบาล และการให้เงินอุดหนุนแก่ครอบครัวที่มีบุตรด้วย (สำนักงบประมาณของรัฐสภา, 2562)

กล่าวคือ การคุ้มครองทางสังคมนั้นถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประชาชนทุกคนในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่มีฐานะยากจนหรือเปราะบาง ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ อาทิ หลักประกันทางสังคม เงินอุดหนุนครอบครัว บริการรักษาพยาบาล ฯลฯ

สวัสดิการสังคม

ความหมายของสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นงานบริหารของรัฐบาลในความพยายามที่จะขจัดทุกข์บำรุงสุข เพื่อความอยู่ดีกินดีของราษฎร โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ให้ความหมายของ “สวัสดิการสังคม” ไว้ว่าหมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนพึงได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ ซึ่งแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมตั้งแต่สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์จะต้องได้รับ และสิ่งที่มนุษย์ควรจะได้รับเพิ่มเติมเพื่อความกินดีอยู่ดี มีแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักงบประมาณของรัฐสภา, 2562)

1. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติสีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกายและสุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่ออื่นๆที่ขึ้นกับพื้นฐานทางสังคม สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดหรือโอนให้แก่ผู้อื่นได้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กล่าวว่า “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระเสรีเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิควรปฏิบัติต่อกันอย่างฉันท์พี่น้อง” ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จ สำหรับประชาชนทั้งหลาย และประชาชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนาม และองค์กรของสังคมทุกหน่วย โดยการระลึกเสมอๆ ถึงปฏิญญานี้ที่พยายามสั่งสอนและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ด้วยมาตรการที่เจริญก้าวหน้าไปข้างหน้า ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านั้นเป็นสากล และได้ผลทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐสมาชิกเอง และหมู่ประชาชนแห่งดินแดนที่อยู่ภายใต้ดุลอาณาของรัฐสมาชิกดังกล่าว (มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล, 2562)

2. รัฐสวัสดิการ (Welfare State)

ได้กำเนิดมาจากแนวคิดของลัทธิสังคมนิยม ซึ่งหมายถึง รัฐหรือประเทศที่มีการจัดระบบสวัสดิการสังคมอย่างทั่วด้านให้แก่ทุกคนในสังคมอย่างถ้วนหน้า (Welfare for All) โดยสวัสดิการต่างๆที่จัดขึ้นนั้น ดำเนินการโดยรัฐทั้งหมด รัฐสวัสดิการมีลักษณะทั่วไป 3 ประการ คือ 1. รัฐประกันรายได้ขั้นต่ำของทุกคนในสังคม โดยไม่คำนึงว่าคนๆนั้นจะเป็นใคร ทำงานอะไร มีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด 2. สร้างความมั่นคงในชีวิตให้แก่ทุกคน ทุกครัวเรือน โดยให้มีหลักประกันทางรายได้ และอยู่รอดปลอดภัยจากภาวะวิกฤติต่างๆ และ 3. ให้พลเมืองทุกคน โดยไม่เลือกกลุ่มคน ชนชั้น และสถานภาพ ให้ได้รับบริการสังคมอย่างเสมอภาคกัน ด้วยมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ การเป็นรัฐสวัสดิการนั้น ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

3. สังคมสวัสดิการ (Welfare Society)

สังคมสวัสดิการเป็นสังคมที่มีสวัสดิการหลากหลาย แต่ไม่ได้จัดโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นสังคมสวัสดิการจึงหมายถึง สังคมที่มีสวัสดิการหลากหลายรูปแบบ จัดการโดยหลายสถาบัน แต่ละประเภทสถาบันมีความเป็นอิสระต่อกัน สร้างสรรค์สวัสดิการบนพื้นฐานของความสามารถ และความเหมาะสมของสถาบันนั้นๆ โดยจะเป็นการจัดสวัสดิการสังคมเท่าที่จำเป็น สำหรับคนจนบางกลุ่มที่ไม่

สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยสวัสดิการระดับนี้เรียกว่า โครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม หรือ Social Safety Net โดยแปรรูปสวัสดิการต่างๆ ให้ไปอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของภาคเอกชน และภาคชุมชนมากขึ้น (ระพีพรรณ คำหอม, 2557)

กล่าวโดยสรุป สวัสดิการสังคม คือ การบริหารจัดการของรัฐบาลเพื่อดูแลทุกข์สุขของประชาชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ซึ่งนิยมมีความหมายเกี่ยวกับการบริการสังคมที่เน้นการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและการพึ่งตนเองได้ โดยมีกรอบของสิทธิมนุษยชน แนวคิดของรัฐสวัสดิการและสังคมสวัสดิการ ที่เน้นความมนุษย์เป็นศูนย์กลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและดูแลเด็ก

ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและดูแลเด็ก ประกอบด้วย 3 ฉบับหลัก ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กที่สำคัญ เช่น รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560)

2. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นการบัญญัติกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมถึงเป็นการยกระดับการให้ความคุ้มครองเด็กในประเทศไทยให้เข้าสู่มาตรฐานสากล (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2563)

3. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปีบริบูรณ์ และรวมถึงเด็กก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ตลอดจนการดูแลมารดาระหว่างตั้งครรภ์ นอกจากนี้ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562)

กล่าวโดยสรุป กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและดูแลเด็ก มีอยู่ 3 ฉบับหลักๆด้วยกัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีมาตรการคุ้มครองเด็ก เช่น การศึกษาฟรี

การดูแลเด็กเล็กก่อนเข้าเรียน และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 โดยเป็นการบัญญัติเพื่อยกระดับการคุ้มครองเด็กในประเทศไทย และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่กำหนดการดูแลและพัฒนาเด็กให้เข้าสู่มาตรฐานสากล ตลอดจนมีมาตรการดูแลมารดาในช่วงตั้งครรภ์

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เป็นโครงการที่ทำการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เงินอุดหนุนแก่เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครัวเรือนยากจนและครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจนที่เกิดระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึง 30 กันยายน 2559 รายละ 400 บาท ต่อคนต่อเดือน เป็นเวลา 1 ปี โดยรัฐจ่ายให้กับมารดา หรือบิดา หรือผู้ปกครองผู้ดูแลเด็กแรกเกิด ต่อมาเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ขยายเวลาการให้เงินอุดหนุนเป็น 0 - 3 ปี โดยเพิ่มเงินอุดหนุนเป็นเงินรายละ 600 บาท ต่อคนต่อเดือน ต่อมาเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการยกเลิกเงื่อนไขผู้มีสิทธิที่ต้องไม่เป็นผู้อยู่ในระบบประกันสังคม และเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561 และนำข้อมูลผู้มีรายได้น้อยตามโครงการเพื่อสวัสดิการของรัฐ นำมาใช้เป็นเกณฑ์ และกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการตลอดจนปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบและรับรองสิทธิ ต่อมาเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบขยายระยะเวลาให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี และขยายฐานรายได้ของกลุ่มเป้าหมายไม่เกิน 100,000 บาท ต่อคนต่อปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 เป็นต้นไป

ดังนั้น โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จึงเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลส่งผ่านไปยังมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กแรกเกิด โดยให้เงินอุดหนุนเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายเพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองทางสังคมและเป็นการเพิ่มโอกาสและช่องทางในการเข้าถึงบริการของรัฐ เช่น ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษาของเด็กแรกเกิดที่ด้อยโอกาสในอนาคต เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กเป็นรูปแบบหนึ่งของการคุ้มครองทางสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและคุ้มครองให้เด็กได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเงินอุดหนุนจะช่วยเสริมรายได้ของครอบครัวที่นอกเหนือจากการทำงาน เพื่อเป็นหลักประกันในการเลี้ยงดูเด็ก อีกทั้งยังถือเป็นนโยบายสำคัญระดับชาติตามแผนบูรณาการการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เป็นการสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมโดยการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนให้แก่เด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจน หรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน เป็นมาตรการให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนำเด็กเข้าสู่ระบบบริการของรัฐ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย รวมทั้งเป็นหลักประกันให้เด็กได้รับสิทธิด้านการอยู่รอดและการพัฒนาตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กด้วย

(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565) ดังนั้น การที่ประเทศไทยเห็นความสำคัญและลงทุนกับการพัฒนาเด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจน หรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจนผ่านโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ย่อมเกิดผลตอบแทนต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อเด็ก ผลการศึกษาในหลายประเทศ พบว่า เด็กแรกเกิดที่ได้รับเงินอุดหนุนจะได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับ สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐทางสาธารณสุขได้มากกว่า ได้รับสารอาหารที่ดีกว่า ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ จะส่งเสริมให้เด็กแรกเกิดและเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วงวัยอื่นๆต่อไป ซึ่งเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนในช่วงแรกเกิดจนถึง 6 ปี เมื่อเติบโตขึ้นถึงวัยเรียน ก็จะมีระดับผลการเรียนที่ดีกว่าเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน นอกจากนี้ การให้เงินอุดหนุนแก่เด็กเล็กจะช่วยลดความแตกต่างของผลการเรียนระหว่างเด็กที่เกิดในครอบครัวยากจนกับเด็กที่อยู่ในครอบครัวอื่นๆ รวมทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในระยะยาวอีกด้วย

2. ประโยชน์ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดจะช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลเด็ก รวมทั้งเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็ก สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้มากขึ้น ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกอย่างมีคุณภาพ และได้รับสวัสดิการอื่นๆเพิ่มเติม เช่น การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ นอกจากนี้ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ที่มีรายได้ลดลง และมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ของโครงการฯ สามารถลงทะเบียนขอรับสิทธิเพื่อได้รับประโยชน์ที่ภาครัฐจัดให้ได้เช่นกัน

3. ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ผลการศึกษาทั่วโลก พบว่า เด็กที่รับเงินอุดหนุนเมื่อโตขึ้นจะมีผลการเรียนที่ดีขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับ และนำไปสู่ระดับรายได้ที่สูงขึ้น โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญ และเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งในการร่วมพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2565)

กล่าวคือ โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เป็นโครงการสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลมอบให้แก่เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครัวเรือนยากจนหรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ และ มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อเด็ก ผู้ปกครอง และประเทศชาติในระยะยาว

ความก้าวหน้าของนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ระยะที่ 1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2558 โดยถือเป็นปีริเริ่มโครงการฯ ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กที่อยู่นอกระบบประกันสังคมในครัวเรือนยากจนที่เสี่ยงต่อความยากจน คือ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยไม่เกิน 36,000 บาทต่อคนต่อปี และเป็นเด็กที่เกิดระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2559 โดยได้รับเงินอุดหนุน รายละ 400 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยเด็กต้องมีสัญชาติไทย ซึ่งไม่เป็นผู้ได้รับสิทธิเงินสงเคราะห์บุตรจากกองทุน ประกันสังคม ไม่ได้รับสวัสดิการใดจากรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และไม่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐ (สุภา อุ่มยืนยง, 2560)

โดยช่วงแรกของการดำเนินโครงการ ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการรับลงทะเบียนและจัดทำฐานข้อมูล ได้แก่ การออกระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน การจัดประชุมทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น และเน้นการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มาลงทะเบียน กำหนดรูปแบบระบบการจ่ายเงิน โดยมีผู้มาลงทะเบียนได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 400 บาทต่อเดือน ในระยะเวลา 1 ปี มีผู้ลงทะเบียน 205,812 คน และมีผู้ปกครองที่ได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 90,216 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 ของผู้ลงทะเบียน และมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ คือ เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนร้อยละ 95 มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

ระยะที่ 2 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2559 อยู่ในช่วงแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) กลุ่มเป้าหมาย มุ่งเน้นเด็กที่อยู่ในครัวเรือนยากจนที่เสี่ยงต่อความยากจนให้ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยขยายเวลาการให้เงินอุดหนุนฯ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปี และขยายวงเงินอุดหนุนจาก 400 บาท เป็น 600 บาทต่อคนต่อเดือน ต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 เห็นชอบให้ยกเลิกเงื่อนไขผู้มีสิทธิที่ต้องไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระบบประกันสังคมโดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงข้อมูลผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐ และนำมาใช้เป็นเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการและกระบวนการตรวจสอบและรับรองสิทธิ

โดยในช่วงนี้มีการปรับปรุงระเบียบ ปรับปรุงคู่มือ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ซึ่งเป็นการผนึกกำลังของกระทรวง

ต่างๆ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการคลัง โดยโครงการฯ ดังกล่าว ได้รับความสนใจและมีผู้ปกครองมาลงทะเบียน จำนวน 428,811 คน และมีผู้ปกครองที่ได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 310,041 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 ของผู้ลงทะเบียน โดยการดำเนินการช่วงนี้มีการปรับเงินอุดหนุนจาก 400 บาท เป็น 600 บาทต่อเดือน และขยายเวลาอุดหนุนจาก 1 ปี เป็น 3 ปี

ระยะที่ 3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2562 เห็นชอบการขยายระยะเวลาเงินอุดหนุนฯ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี และขยายฐานรายได้ของกลุ่มเป้าหมายเฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาทต่อคนต่อปี โดยให้เริ่มตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2566) ในระยะนี้เป็นการขยายโครงการฯ จากระยะเวลา 3 ปี เป็น 6 ปี และเตรียมการถ่ายโอนภารกิจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบปรับปรุงระบบการจ่ายเงินผ่านบัญชีเงินฝาก ให้ครอบคลุม 15 ธนาคารทั่วประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รับความร่วมมือจาก องค์การยูนิเซฟ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และ Economic Policy Research Institute (EPRI) ออกแบบและดำเนินการติดตาม ประเมินผลกระทบโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และมีการนำผลการประเมินเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการดำเนินการต่อเนื่อง โดย ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564 มีผู้ปกครองมาลงทะเบียน จำนวน 2,401,561 คน และมีผู้ปกครองที่ได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 2,303,103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.9 ของผู้ลงทะเบียน ได้รับเงินอุดหนุน 600 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นเวลา 6 ปี

จากข้อมูลข้างต้น โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดได้มีการพัฒนาและขยายขอบเขตการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรก โครงการฯ มุ่งเน้นการให้เงินอุดหนุนแก่เด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจนที่เสี่ยงต่อความยากจน เป็นเวลา 1 ปี และวงเงินอุดหนุนอยู่ที่ 400 บาทต่อเดือน ต่อมาได้มีการขยายเวลาการให้เงินอุดหนุนเป็น 3 ปี และปรับวงเงินอุดหนุนเป็น 600 บาทต่อเดือน และล่าสุดได้มีการขยายระยะเวลาการให้เงินอุดหนุนเป็น 6 ปี และขยายฐานรายได้ของกลุ่มเป้าหมายเป็นครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาทต่อคนต่อปี จะเห็นได้ว่า นโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นนโยบายที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครัวเรือนยากจนหรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจนได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

งบประมาณและการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ดำเนินงานภายใต้การดูแลของกรมกิจกรมเด็กและเยาวชน ซึ่งอยู่ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เบิกจ่ายเงินงบประมาณ ณ สิ้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 จัดอยู่ในอันดับที่ 20 จากทั้งหมด 24 หน่วยงาน โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวน 25,696.3143 ล้านบาท และมีผลเบิกจ่ายจำนวน 23,741.4740 ล้านบาท ซึ่งการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 92.39 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด (กลุ่มงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, 2565, ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2565) อย่างไรก็ตามในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 99.29 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด หรือประมาณ 25,513.8705 ล้านบาท (สำนักงบประมาณของรัฐสภา, 2566)

ทั้งนี้ในการเบิกจ่ายงบประมาณของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้กับกรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นจำนวน 18,128.1178 ล้านบาท ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนมีผลการเบิกจ่ายเป็นจำนวน 18,112.1408 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.91 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด และคงเหลือเป็นจำนวน 15.9770 ล้านบาท (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2566, ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2565)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สำหรับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2,655,272 คน เป็นเงินจำนวน 16,659,489,900 บาท (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565) โดยมีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,579,046 คน และเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 16,343.3265 ล้านบาท โดยร้อยละของเด็กที่ได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เข้าสู่การคัดกรองพัฒนาการ และมีพัฒนาการสมวัย คิดเป็นร้อยละ 85 ของจำนวนเด็กทั้งหมด และร้อยละเด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ที่เคยได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เข้าสู่การศึกษาภาคบังคับคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนเด็กทั้งหมด (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2566, ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2565)

ทั้งนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนกลุ่มเป้าหมายและผลการเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2565 พบว่า มีจำนวนผู้ได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผลการเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2565

รายละเอียด	ปีงบประมาณ						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
กลุ่มเป้าหมาย (ราย)	202,716	415,169	681,629	880,893	1,763,797	2,304,347	2,655,272
ผู้ได้รับเงิน (ราย)	202,716	310,041	518,174	880,893	1,758,633	2,303,103	2,579,046
งบประมาณที่ใช้ (ล้านบาท)	278.57	1,912.78	3,499.82	4,353.61	15,046.88	16,322.27	16,343.32

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2565) และกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากเงินอุดหนุนที่จ่ายให้กับผู้ปกครองเด็กแล้ว การดำเนินโครงการยังมีค่าบริหารจัดการซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระดับจังหวัด ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ในส่วนของงบบริหารจัดการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2566 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 งบประมาณบริหารจัดการโครงการเงินอุดหนุนฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2565

รายการ	ปีงบประมาณ (หน่วย: บาท)						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
วงเงินงบประมาณ	2,310,000	13,336,800	18,416,000	16,229,400	21,697,000	18,941,300	22,219,500
1. ค่าจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการฯ 76 จังหวัด	-	-	5,760,000	5,760,000	13,392,000	13,392,000	16,740,000
2. โอนจัดสรร ให้ พมจ. 40 จังหวัด	-	4,389,000	4,389,000	-	-	-	-
3. ค่าบริหารจัดการ โครงการส่วนกลาง	2,310,000	5,752,000	5,267,000	2,342,400	5,305,000	5,305,000	2,479,500
4. ค่าบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูลโครงการฯ	-	3,186,800	3,000,000	495,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2565)

ทั้งนี้ จำนวนกลุ่มเป้าหมายและผลการเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2565 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ศึกษาวิจัยและนำเสนอแนวทางดำเนินการแบบถ้วนหน้า โดยเสนอออกเป็น 4 แนวทาง ได้แก่ 1. การดำเนินการแบบถ้วนหน้าทันที 2. ทยอยถ้วนหน้าทีละปี 3. คัดผู้มีฐานะออกทยอยถ้วนหน้า และ 4. เพิ่มเกณฑ์รายได้จาก 100,000 บาท ในปัจจุบัน เป็น 200,000 – 500,000 บาท ซึ่งในแต่ละแนวทางจะต้องใช้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก ตามรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประมาณการงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 -2569

	แนวทางเลือก	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569
แนวทางที่ 1	กรณีให้เงินอุดหนุน 600 บาท/คน/เดือน แบบถ้วนหน้าทันที				
	กลุ่มเป้าหมาย (คน)	4,125,669	4,067,407	4,008,287	3,948,133
	งบประมาณ (ล้านบาท)	29,705	29,285	28,860	28,427
แนวทางที่ 2	**ถ้วนหน้าเฉพาะเด็กเกิดใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564**				
	กลุ่มเป้าหมาย (คน)	2,920,452	3,145,728	3,358,824	3,584,169
	งบประมาณ (ล้านบาท)	21,027	22,649	24,184	25,806
แนวทางที่ 3	**ถ้วนหน้าหลังคัดกรองครอบครัวมีฐานะออก**				
	3.1 ค่อยๆ ให้ครอบคลุมเด็กมากขึ้น				
	เด็กเป้าหมาย (66%, 83%, 100%)	3,424,305	4,067,407	4,008,287	3,948,133
	งบประมาณ (ล้านบาท)	24,655	29,285	28,860	28,427
	3.2 ครอบคลุมเด็ก 80% ตลอดไป				
	เด็กเป้าหมาย (80% ของเด็กทั้งหมด)	3,300,535	3,253,926	3,206,629	3,158,506
	งบประมาณ (ล้านบาท)	23,764	23,428	23,088	22,741
แนวทางที่ 4	**ปรับเกณฑ์รายได้ครอบครัว**				
	4.1 เกณฑ์รายได้ 200,000 บาท/คน/ปี				
	% รายได้ < 200,000 บาท/คน/ปี*	82.30%	80.70%	79.10%	77.50%
	เด็กเป้าหมาย (คน)	3,396,718	3,281,775	3,169,392	3,059,392
	งบประมาณ (ล้านบาท)	24,456	23,629	22,820	22,028
	4.2 เกณฑ์รายได้ 300,000 บาท/คน/ปี				
	% รายได้ < 300,000 บาท/คน/ปี*	91.5%	89.7%	87.9%	86.1%
	เด็กเป้าหมาย (คน)	3,774,483	3,646,757	3,521,876	3,399,641
	งบประมาณ (ล้านบาท)	27,176	26,257	25,358	24,477
	4.3 เกณฑ์รายได้ 400,000 บาท/คน/ปี				
	% รายได้ < 400,000 บาท/คน/ปี*	95.10%	93.20%	91.30%	89.50%
	เด็กเป้าหมาย (คน)	3,922,859	3,790,113	3,660,322	3,533,282
	งบประมาณ (ล้านบาท)	28,245	27,289	26,354	25,400

แนวทางเลือก	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569
4.4 เกณฑ์รายได้ 500,000 บาท/คน/ปี				
% รายได้ < 500,000 บาท/คน/ปี*	96.30%	94.30%	92.40%	90.60%
เด็กเป้าหมาย (คน)	3,971,236	3,836,852	3,705,461	3,576,855
งบประมาณ (ล้านบาท)	28,593	27,625	26,679	25,753

หมายเหตุ: * สัดส่วนเด็กที่อยู่ในครัวเรือนรายได้ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย เป็นตัวเลขในปี 2562 และสมมติให้คงที่จนถึงปี 2565 หลังจากนั้นลดลงปีละ 2%

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2565)

อย่างไรก็ตามการปรับรูปแบบการให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในอนาคตโดยมีความเห็นว่าควรจะให้แบบถ้วนหน้าทั้งหมด โดยมีเงื่อนไขและทยอยให้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะการคลังของประเทศ และเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนตกหล่นและเข้าไม่ถึงโครงการเนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและเข้าไม่ถึงข้อมูลการดำเนินโครงการจากภาครัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565)

จากข้อมูลดังกล่าว โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 18,128.1178 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นจำนวน 18,112.1408 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.91 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด และคงเหลือเป็นจำนวน 15.9770 ล้านบาท โดยจำนวนกลุ่มเป้าหมายและผลการเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2565 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2,655,272 คน และได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 2,579,046 คน ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และส่งเสริมให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

สรุปและวิเคราะห์ผลการศึกษา

จากการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2559 – 2565 ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เอกสารวิชาการ รายงานวิชาการ และงานวิจัย พบว่า กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการดังกล่าว และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา โดยการปรับปรุงการจัดทำระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เงื่อนไข จากการขยายระยะเวลาจาก 1 ปี เป็น 6 ปี การปรับอัตราเงินอุดหนุนจาก 400 บาท เป็น 600 บาทต่อคนต่อเดือน

รวมทั้งการขยายรายได้จาก 36,000 บาท เป็นไม่เกิน 100,000 บาท พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดทำคู่มือการลงทะเบียนสำหรับประชาชน และปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชนว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2562 และปรับคู่มือการปฏิบัติงานโครงการฯ เพื่อรองรับการพัฒนาระบบงาน เพื่อรองรับการดำเนินงานผ่านระบบดิจิทัล ที่เริ่มดำเนินการนำร่องในปี พ.ศ. 2564

ปัจจุบันมีการพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อยกระดับการให้บริการ เป็นการพัฒนาระบบงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดผ่านระบบดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นขอรับสิทธิผ่าน Mobile Application และยืนยันตัวตนของผู้รับสิทธิ ลดความผิดพลาดในการนำเข้าข้อมูล และลดระยะเวลาการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เพื่อประโยชน์ในการดูแลพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ พร้อมทั้งมีการติดตามพัฒนาการของเด็กและการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของผู้รับสวัสดิการ โดยมีการร่วมมือกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยนำข้อมูลทารกที่มารดาเข้าร่วมโครงการมาเชื่อมโยงกับข้อมูลการได้รับการคัดกรองพัฒนาการด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM : Development Surveillance and Promotion Manual) เพื่อเป็นการวัดผลการดำเนินงานในมิติการสนับสนุนให้เกิดการเข้าถึงบริการคัดกรองพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ซึ่งพบว่ากลุ่มมารดาที่ได้รับเงินอุดหนุนฯ เข้าร่วมประเมินคัดกรองพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินผลลัพธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับพัฒนาการตามวัยอย่างเหมาะสมในอนาคต

การช่วยเหลือและเยียวยากลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ในกลุ่มเด็กจากครัวเรือนยากจน (0 - 6 ปี) เพิ่มเติมจากสถานการณ์ดังกล่าว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอมาตรการช่วยเหลือ และได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ให้ดำเนินโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบดังกล่าว โดยการจ่ายเงินเยียวยาโดยตรงรายละ 1,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 3 เดือน ทั้งนี้ กรมบัญชีกลางได้เบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิตามมาตรการฯ โดยมีผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 จำนวน 1,394,629 คน เป็นเงิน 4,183,887,000 บาท

การเตรียมการถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมกิจการเด็กและเยาวชนอยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยได้มีการดำเนินการศึกษา วิจัย เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งในปี พ.ศ. 2562

มีการศึกษาถึงผลการดำเนินงานการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสู่ความพร้อมการถ่ายโอนภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเตรียมความพร้อมและจัดทำแผนการถ่ายโอนภารกิจการจ่ายเงินอุดหนุนตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อวางแผนและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในปี พ.ศ. 2563 มีการศึกษาเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อการถ่ายโอนภารกิจโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อจัดทำร่างคู่มือการปฏิบัติงานและการถ่ายโอนภารกิจโครงการเงินอุดหนุนฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ระหว่างการจัดทำแผนการถ่ายโอน ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการผลักดันไปสู่สวัสดิการแบบถ้วนหน้า สืบเนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ใช้ระบบคัดกรองผู้ปกครองที่ยากจน โดยลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ จากงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กรมกิจการเด็กและเยาวชน และองค์การ UNICEF พบข้อมูลที่สอดคล้องกันว่ายังมีเด็กยากจนที่เข้าไม่ถึงสวัสดิการและตกหล่น ร้อยละ 30 รวมทั้งเครือข่ายภาคประชาสังคมได้มีการประชุมร่วมกันและร่วมขับเคลื่อนเพื่อให้การดำเนิน โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นแบบถ้วนหน้า ซึ่งนำไปสู่การพิจารณาของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ เป็นประธาน โดยคณะกรรมการฯ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 เห็นชอบในหลักการในการให้เงินอุดหนุนเด็กตั้งแต่อายุ 0 - 6 ปี แบบถ้วนหน้า โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป และครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2563 เห็นชอบแนวทางการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้าในอัตรา 600 บาทต่อคนต่อเดือน และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุน เพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้าต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนได้เสนอขอจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ทำให้ต้องมีการทบทวนงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในภาพรวม และยังไม่สามารถดำเนินการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้าได้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดควรจัดให้เป็นสวัสดิการแห่งรัฐและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นโครงการที่รัฐบาลจัดขึ้น เพื่อลดช่องว่างของระบบคุ้มครองทางสังคมของกลุ่มประชากรเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มเดียวที่ไม่มีระบบคุ้มครองทางสังคมใดๆมารองรับ ทั้ง ๆ ที่เป็นกลุ่มประชากรที่สำคัญมากต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ ดังนั้นควรจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า (For All) ให้กับเด็กแรกเกิดทุกราย เนื่องจากยังมีการตกหล่นจากกระบวนการคัดกรองคุณสมบัติของเด็กแรกเกิดที่อยู่ในครอบครัวยากจน หรือเสี่ยงต่อความยากจนอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างเร่งด่วน เพราะทำให้เด็กแรกเกิดที่ตกหล่นไม่ได้รับสวัสดิการต้องสูญเสียโอกาสในการมีภาวะโภชนาการที่ดี และการเข้าถึงสวัสดิการทีรัฐจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายนี้

2. หากรัฐบาลมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดสรรสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแบบถ้วนหน้า (For All) ได้ ควรจะมีการปรับเกณฑ์การประเมินรายได้ครัวเรือนให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (หรือบัตรคนจน) คือ เกณฑ์รายได้ ไม่เกิน 100,000 บาท ต่อคนต่อปี ซึ่งจะช่วยให้เด็กแรกเกิดสามารถเข้าถึงสวัสดิการได้เพิ่มมากขึ้น

3. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นนโยบายรัฐบาลที่ดีและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อเด็กในระยะยาว ดังนั้น การบริหารงบประมาณ ทั้งการตั้งงบประมาณ และวิธีการจ่ายเงิน จึงควรต้องตอบสนองต่อความต้องการกลุ่มเป้าหมายที่มีความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง โดยควรมีการจัดทำแผนโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินงานตามนโยบายโครงการ เพื่อนำงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาใช้ในการบริหารจัดการตามนโยบายโครงการ

4. เนื่องจากภาครัฐไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานเพื่อใช้ในการดำเนินการตามโครงการอย่างเพียงพอมากนัก อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้สอดรับกับนโยบาย จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนของการสนับสนุนการดำเนินงานในส่วนกลาง และมีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้า ได้แก่ การจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ คู่มือการดำเนินงาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการประชาสัมพันธ์เพื่อรองรับการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้า อีกทั้ง ยังควรมีการสื่อสารเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์ และขั้นตอนของโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรก ให้เกิดขึ้นทุกภาคส่วนและทุกระดับที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายมาปฏิบัติให้รับทราบและนำไปปฏิบัติ ตลอดจนมีแนวทางให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง

5. ในการดำเนินงาน รัฐมีนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการดำเนินงานที่มีหลายขั้นตอนเกินไป จึงก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และเป็นการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน จึงเกิดความล่าช้า ดังนั้น การมุ่งเน้นที่การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจ่ายเงินอุดหนุน โดยเริ่มตั้งแต่ระบบการลงทะเบียน ระบบการประมวลผลและตรวจสอบข้อมูล และระบบตรวจสอบสิทธิด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างระบบที่ประชาชนสามารถยื่นขอรับสิทธิผ่าน Mobile Application ซึ่งเชื่อมโยงกับข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง เพื่อยืนยันตัวตนของผู้รับสิทธิ อันจะส่งผลต่อการลดความผิดพลาดในการนำเข้าข้อมูล ลดจำนวนเอกสาร และลดระยะเวลาการดำเนินงานและการจ่ายเงิน เพื่อให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานในอนาคต

6. มุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย โดยมีการทำงานร่วมกันทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ควรมีการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2555) โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติ มุ่งเน้นความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และมีแนวโน้มเกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มากขึ้น

7. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด ซึ่งจะทำให้ทราบความคืบหน้าของการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการดำเนินงาน รวมถึงสามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของงบประมาณที่ควรใช้ในการดำเนินโครงการด้วย ตลอดจนเพื่อให้สามารถนำมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน และจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในเขตพื้นที่ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมต่อไป

บรรณานุกรม

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2565). *คู่มือการปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตามระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2565.* กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2566). *สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. 2565*. สืบค้น 6 ตุลาคม 2566, จาก https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1667206883741-239855186.pdf

กลุ่มงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2565). *สรุปภาพรวมรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เดือนสิงหาคม.* สืบค้น 6 ตุลาคม 2566, จาก https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=34278

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2555). *ทฤษฎีวิพากษ์ในนโยบายและการวางแผนสังคม*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล. (2562). *หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด

ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

สุภา อุ่มยืนยง. (2560) *การนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติ: กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำนักงบประมาณของรัฐสภา. (2562). *แนวทางการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ.* รายงานวิชาการสำนักงบประมาณของรัฐสภา. กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณของรัฐสภา.

สำนักงบประมาณของรัฐสภา. (2566). *สรุปภาพรวม ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. สืบค้น 6 ตุลาคม 2566, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=1247

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2563). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2565). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย 2566. *การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2565*, รายงานผลฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย: สำนักงานสถิติแห่งชาติประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2565). *การศึกษาการดำเนินงานและภาระงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด.* กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณของรัฐสภา.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.